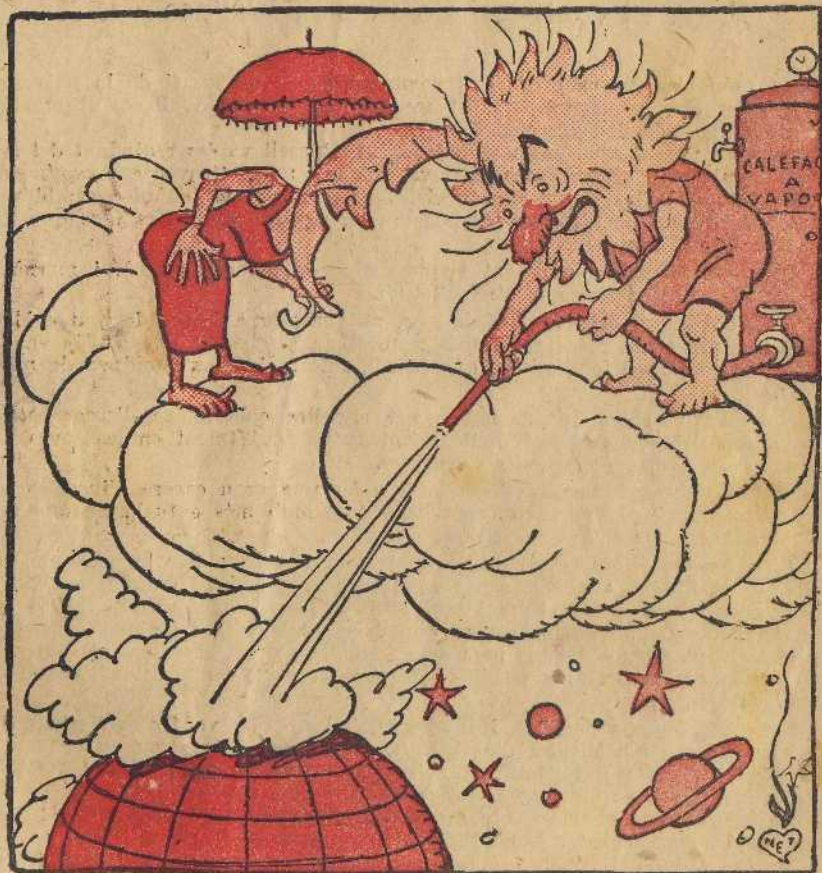

El Sol.—Això no es pot aguantar, tenir que treballar d'aquesta manera a l'estiu, que tothom surt a fora!
La Lluna.—Es que tu t'ho prens tot amb massa calor.
El Sol.—No veus que per a escalfar tota la terra sóc jo sol!

El centenari de Russell Wallace

El món científic es prepara a commemorar el centenari de la naixença d'un il·lustre naturalista, el savi Alfred Russell Wallace, observador de la vida dels insectes.

En els primers anys de la seva joventut, Russell va ésser ajudant del seu germà, qui era enginyer, però les seves aficions no el tiraven cap aquí, sinó vers l'estudi de les ciències naturals. La geologia i la botànica semblaven atreure'l principalment, però tampoc era en aquests rams científics que devia excel·lir el seu geni.

Quan va ésser major d'edat va emancipar-se del seu germà, i marxà a Londres, decidit a fer-se mestre d'estudi.

A la Collegiata School, de Leicester, va conèixer a Bates, fervent col·leccionador d'insectes, més tard famós naturalista també. Entre ambdós va lligar-se una amistad fondíssima, que la comunitat d'aficions cuidava de mantenir.

Russell va acabar interessant-se per aquelles col·leccions d'escarabats i papallones del seu amic, al qual acompanyava sovintment en les seves excursions en cerca de mosquits i orugues.

L'ideal dels dos companys era anar a fer una gran cacera d'insectes als països tropicals, ço que realitzaren l'any 1848 amb més entusiasme que medis, i àdhuc, potser, que preparació científica.

En les selves tropicals és on veritablement va afermar-se la vocació d'entomòleg de Russell Wallace. Aquell esplet de vida vegetal i animal dels tròpics; aquells coleòpters amb antenes vuit vegades més llargues que el cos llur; aquelles papallones colossals; aquells escarabats d'or i aquelles orugues irissades, desconegudes en el país pairal, exaltaren poderosament el seu geni, i li inspiraren la decidida resolució de consagrar el seu talent a l'estudi de l'entomologia.

Les observacions pacients i interessantíssimes que va fer sobre la constitució orgànica i fisiològica dels insectes, la formació de noves espècies, llur distribució geogràfica i geològica i les particularitats de la vida i costums llurs, eren objecte d'articles i treballs meritíssims que publicava en les revistes científiques angleses, els quals, aplegats més tard, formaren el conjunt de les seves obres, consultades avui encara pels naturalistes.

No tenen nom ni fi els viatges d'estudi que, desafiant tota mena de perills, va fer Russell en el transcurs de la seva vida. Una de les seves obres millors, «L'arxipièlag malaia», és fruit del constant treball d'exploració que

durant vuit anys va fer en aquells països els quals va recórrer en una extensió de 25,000 kilòmetres.

La seva tasca com caçador d'insectes, va ésser veritablement formidable. A 125,000 ascendeix el nombre de bestioletes capturades, entre les quals figuren 82,000 coleòpters; 14,100 papallones i 13,400 insectes d'altres menes.

Ornitòleg també, de més a més, havia format una col·lecció de 8,050 ocells de tota mena, caçats per ell també, dins la qual figuraven exemplars de totes les famílies d'aus del paradís.

Gran part d'aquestes col·leccions es conserven en el Museu Britànic, constituint el monument més alt que es pugui bastir en glòria i homenatge del gran naturalista.

ABECÉ

—Home, encara que sigui molt cansat, quasi, quasi m'estimo més no trobar caça... Rep un cada ensurt!

Pàgines Festives

L'EXTRAORDINARIA EXPEDICIÓ D'EN JEP GANAPIA

L'horrible catàstrofe

ABANS de referir l'esdeveniment sensacional que vàrem anunciar en l'anterior capítol, ens creiem en el deure de repetir l'avertència que ja vàrem fer als nostres estimats lectors en el capítol anterior:

Aconsellem a totes les persones massa sensibles i a les que pateixen alguna malaltia greu, que s'abstinguin de llegir aquestes ratlles (1).

També recomanem l'abstenció als estrangers que ignoren l'idioma català, i als metges cirurgians, sobretot als que es troben fent una operació, perquè amb la impressió se'ls podria escapar el bisturi i fer-se un tall al dit.

Alguns trobaran supèrflua l'avertència, creient que no hi ha cap metge que llegeixi aquesta secció; però en això van errats. Són molts els metges que, tenint en compte el caràcter científic d'aquestes aventures, no deixen de llegir-les ni un sol dia, i són molts els que s'han dirigit a la direcció d'EN PATUFET demanant que es publiquin diàriament, i, si pot ésser, cada dia.

Fetes aquestes observacions, que he cregut indispensables, anem ara a relatar el fet sensacional que va produir-se i que estigué a punt d'interrompre la relació d'aquestes aventures, per causa de defunció.

Quan la bogeria dels nostres estimats amics arribà al seu període més agut, coincidí amb un estat atmosfèric completament anormal i extraordinari.

Però abans és necessari referir els antecedents.

L'Ajuntament de Pakatània, engelosit de la fama de què gosen molts pobles d'Europa, Àsia i Amèrica, degut a les erupcions volcàniques de què disfruten, va adquirir temps enrera un volcà molt vistós i molt cònic, amb el seu cràter corresponent.

El propietari venedor assegurava que a l'època de les pluges sobrevenien unes erupcions molt importants, o almenys el suficient perquè les agències telegràfiques ho comunicassin als diaris d'arreu del món.

Creient-ho així, els pakatilles varen tancar tractes, adquirint, a preu bastant elevat, aquell volcà.

Però, va venir l'època de les erupcions i res. El volcà es mantenia quiet i immòbil. Ni fumava (cosa incomprendible en un país on hi havia tanta abundància de pakatilles), ni vomitava tan sols.

Quan jo era petit, em passava el mateix: si no fumava tampoc no em marejava.

(1) El senyor Jim Fit ha badat: Si les persones sensibles s'absteneu de llegir aquestes ratlles, com podran assabentar-se de què cal abstenir-se de llegir-les? — «Nota del caixista de la impremta.»

La consternació va ésser general; però el cràter continuava tan fresquet, sense donar cap senyal d'erupció pròxima.

L'estafada era evident. L'Ajuntament de Pakatània va posar plet al propietari, però el propietari no es podé presentar perquè tenia una erupció al clatell que li feia veure la padrina.

La indignació popular arribà al seu grau, màxim veient que al volcà no hi havia erupció, i, en canvi, l'ex propietari en tenia una al clatell.

En una paraula; el volcà no passà d'ésser una muntanya més o menys pintoresca, però res de fum, res de lava, res d'enrenous sísmics.

El poble, desenganyat ja, no es dignà ocupar-se més d'aquesta qüestió. Tot lo més que passava era que per la festa major es feia el castell de focs al cim del volcà, i al final es simulava una erupció, encenent un centenar de focs de bengala vermells al mig mateix del cràter.

Com és natural, cap diari s'ocupava d'aquesta erupció artificial. «The Times», de Londres en parlà una vegada, però a la secció de fora, sota l'epígraf: «Les festes majors».

De vegades els xicots hi jugaven, encenent un grapat d'herbes seques dins de la cassola del cràter, però no aconseguiren alarmar a ningú. La confiança era perduda per complet. Sense un terratrèmol previ, ningú no creia en el volcà.

L'Ajuntament es donava compte del ridícol, i, secretament va establir un costum que consistia en esperar la nit de sant Joan per atabalar el veïnat amb petards, trons, piules i corre-cames, donant l'illusió que un terratrèmol s'acostava. Però, ni així.

Perquè no es veiés que la cosa era organitzada per una corporació oficial, l'autoritat publicava cada any un bàndol prohibint tots aquest espetecs, i, és clar, tothom n'engegava tants com podia.

El primer any d'establir aquest costum, les tribus veïnes, en sentir tantes detonacions, varen creure que a la fi, es produïa algun moviment sísmic a Pakatània. Molts hi varen atudir, però en lloc de trobar els pakatilles desesperats, els varen trobar menjant coques i avorrint-se per allí tota la nit, perquè la gràcia consistia en no anar a dormir gens ni mica durant tota la nit de sant Joan.

L'estupefacció dels nostres amics fou considerable, quan portats per les seves aficions folkloriques volgueren saber per què aquella gent feia semblants bajanades i els varen respondre que allò era un costum molt arrelat que observaven rigorosament els indígenes, els quals, de tot aquell conjunt de petards, cuets, piules, trons, corre-cames, coques i abstenció de dormir, en deien «Fer Wherbehna».

Ja veig que l'explicació dels antecedents no ens deixa temps ni espai per relatar la sensacional catàstrofe.

Per aquesta raó, les persones sensibles i totes les demás aludides al començ d'aquest capítol, podran llegir-lo tant com vulguin, sense perill de res, però hauran d'abstenir-se de llegir el pròxim capítol que és el que portarà la terrorífica ressenya del terrible esdeveniment.

JIM-FIT

El suplement d'EN PATUFET, corresponent al present número, publica el 17 fullat de la interessant novel·la d'En Josep M.ª Folch i Torres, L'INFANT DE LA DILIGENCIA. Amb aquest suplement es regala e' conte complet «Un invent meravellós», per Manuel Marinell.

Romanç guerrer

Al palau del comte Nasi
 un missatger ha arribat
 cobert amb pols i paraigües
 muntat en un cavall blanc.
 Veient-lo per la finestra
 el comte té un fort esclai
 doncs es pensa que és el sas,
 que el compte li ve a portar.
 La comtessa, tafariera,
 el plec ja baixa a cercar
 i abans que son marit vingui
 el segell ha desclavat.
 Del que hi diu no se n'entera
 perquè de llegir no en sap,
 però almenys ja està satisfeta
 d'haver-lo pogut guaitar.
 El valerós comte Nasi
 les ulleres s'ha posat
 i a confeigir-ne comença
 les lletres amb prou treball.
 Aixís s'explica la carta,
 amb gargots molt mal forjats,
 escrits amb ploma de ciervo
 i amb tinta de calamars:
 «Comte Nasi, Déu vos valga,
 lo regne està ple d'alarbs;
 veniu a donar ajuda,
 amb lo vostre estol feudal,
 al rei i sos almogàvers
 que es troben molt apurats.
 Reuniu's demà, a les quatre,
 amb lo baró d'Hostafrances,
 el comte de la Bordeta
 i vescomte d'Espinac,
 i agafeu junts el tramvia
 per venir més aviat.
 No feu gaire migdiada
 que el perill vos dic que és gran.
 Firmat: El suprem ministre
 de la Guerra, Pere Pau».
 La comtessa ja es desmaia
 i el comte es posa a cridar.
 «Porteu-me el vestit de llauna
 i el casco clavetejat!»
 Fa sortir depressa al nunci
 a cridar a sos vassalls
 que es pensen que és carn de toros

quan el senten pregonar.
 Ja acuden tots a la plaça,
 amb ses armes carregats,
 i també amb pernills i bótes
 municions que fan al cas.
 Mentrestant el comte ordena
 perquè no té prous cavalls,
 fer desmontar l'automòbil
 on quaranta n'hi han trobat
 que, com són d'acer i ferro,
 no és necessari ferra'ls.
 Reunida la mainada
 amb el comte a son davant,
 i portant les mainaderes
 repartides al voltant,
 saluda en Nasi a sa esposa,
 abocada al finestral,
 i se'n va amb el cor alegre
 perquè la sogra ha deixat.
 Quan amb el rei es trobaren
 ja el moro havia guillat
 i, no podent matar moros,
 a l'ombra es van assentar
 a matà el cuc i l'estona
 ses provisions rosegant.
 Acabada la batalla
 de forquilles i queixals
 va repartir recompenses
 el rei als guerrers més braus
 El valerós comte Nasi
 es veié condecorat
 amb la Medalla de l'OH
 i la Banda Militar,
 mentre a tota sa mainada
 el bon rei els regalà
 la Creu de l'Impost de Cèdules
 de ferro vell oxidat
 i al penó del comte Nasi
 una corbata li han dat
 per por de què s'encostipi
 quan al vent té que onejar
 El bon comte, a tota pressa,
 ha tornat a son palau
 i celebra la victòria
 amb un esplèndid sopar
 de mongetes amb llimolló
 i bolets amb bacallà.

P. E. P.

—Per mi, a l'estiu, no hi na com la platja. La mar! Dongui'm la mar!
Doncs, per mi, la muntanya; no puc viure si no és a la muntanya.

—I on van vostès? Al Montseny? Al Pireneu?...

—No, senyor, no. Al Tibidabo, els diumenges. I vostès? A Caldetes?

—A l'Astillerol

Renyines

Dedicat a la meua volgu-
da germaneta Dolors i a les
seves gentils amigues Anna
i Mercè Puigvert, i Angela
Balart.

I

Les quatre amiguetes, que tant es
volien, han renyit. Quina és la cau-
sa? Si escolteu a la Nuri i a la Dol-
cineta, és per culpa de la Maria Ro-
sa i de la Roser, i si pregunteu a
les últimes, és per culpa de les pri-
meres. Quines tenen raó? El cert és
que fa quinze dies que no es miren
ni s'han parlat. Al col·legi, la senyo-
ra mestra prou vol fer-los-hi reco-
brar l'amistat, mes totes les proves
són en va. Que si comencen la Ma-
ria Rosa i la Roser, els hi parlarem;
que si comencen la Nuri i la Dolci-

neta, també; però ni les unes ni les
altres volen ésser les primeres. A
l'hora de descans, si juguen primer
les unes, ja no volen fer-ho les
altres, i així en tot; les seves ma-
res prou les amonesten i els hi diuen
que no poden ésser rancunioses, que
han de perdonar, i que això no està
bé per les nenes; però elles, res, con-
tinuen impossibles. Que van de vi-
sita la Roser i la seva mare a casa
la Nuri, doncs veurieu que en lloc
de jugar totes contentes, com feien
abans, ara ni solament es donen les
bones tardes, i les pobres mares es-
tan angunioses al veure l'entoçudi-
ment de llurs filletes.

II

La Maria Rosa s'ha posat greu-
ment malalta; la bona mare no

l'abandona ni un sol instant; el metge posa tota sa ciència per guarir la malalteta, però tot és inútil, l'enfermetat és greu i sols un miracle podria salvar-la. La seva amigueta Roser prou resa a la Verge amb tota devoció, pregant-li que es curi la Maria Rosa, però sembla que la Reina dels Angels no vulgui escoltar-la. Avui, al col·legi, la bona profesora ha fet resar el Sant Rosari a totes les nenes demanant a la Reina dels malalts que torni la salut a la deixeble estimada, i que almenys, si la vol per ella, no la faci sofrir tant. En totes les pregàries la profesora no ha deixat d'ull a la Nuri ni a la Dolcineta, per veure amb quina devoció resaven; i compteu si ha quedat admirada i satisfeta al notar que totes dues, amb les mans creuadetes al pit i els ulls ama-

rats de llàgrimes, pregaven amb gran fervor.

III

La Maria Rosa està restablerta; no sé què haurà pasat, el cert és que, des d'aquell dia de la pregària, anà millorant, i ara la veureu, tota contenta, passejant pel jardí de llur casa, en companyia de la Nuri, de la Roser i de la Dolcineta, i a un trosset més apartades, les bones mares, totes cofoies al veure que la Reina de les Verges no sols ha obrat el miracle de donar la salut a la qui la ciència no pogué tornar-li, si que també ha fet recobrar l'amistat a aquells quatre cors purs i angelicals, que encara que feien veure que no s'estimaven, no deixaven de pregar les unes per les altres.

ANNA SOLÀ

Els Pomells de Joventut

Festa inaugural

Demà, diumenge, els Pomells de Joventut «Plançons del Sant Angel» i «Germanor montserratina», celebraran llur festa inaugural amb una solemne funció religiosa, el matí, a l'església de la Divina Pastora, de Sans, i amb un important acte patriòtic-cultural en el teatre del Centre Catòlic de Sans, a la tarda, assistint-hi un delegat del Directori.

Grans festes pomellistes a Moià i Castelltersol

El diumenge, dia 19 d'agost, celebraran grans festes els Pomells de Joventut de Moià i Castelltersol, amb assistència del fundador de la institució, en Josep M.ª Folch i Torres.

Al matí es celebrarà una bella solemnitat religiosa i patriòtica a Moià. Es farà una visita a la casa on nasqué el gloriós patrici Rafel de Casanova.

A la tarda les festes es continuaran a Castelltersol, on acudiran nombrosos Pomells de la comarca i de les veïnes, des de Sabadell, Setmenat, Palau i Plegamans, Caldes de Montbui i altres.

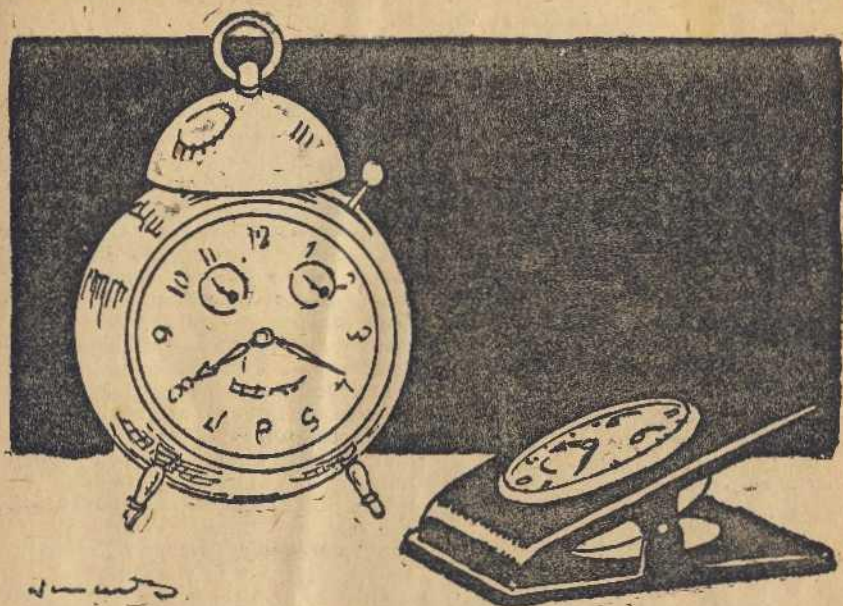
Regna grandiosos entusiasme.

El Sant Pare i els Pomells de Manresa

Amb motiu del segon aniversari de llur fundació, els Pomells de Joventut manresans «Clarís», «Gai estol», «Amics d'EN PATUFET» i «El més petit de tots» varen trametre un telegrama d'adhesió al Sant Pare, en resposta del qual S. S. trameté el què segueix al conseller de dits Pomells, en Josep Vilalta:

«Sant Pare, complaent-se pels propòsits generosos i afectuosos homenatge d'aqueixos Pomells de Joventut, tramet de cor l'implorada benedicció apostòlica. Cardenal Gasparri».

Amb aquest motiu els esmentats Pomells estan rebent moltes felicitacions.

EL CAS ES PASSAR EL TEMPS

- Quina vida tan trista!
- No sé pas com podriem distreure'ns un xic!
- Fem regata? A veure qui dels dos arriba més aviat a les nou?

I arcissi

(Premiat en el Concurs Literari de Sabadell)

Lema: Flor eucarística

A PUNTAVA el dia...
La ciutat de Roma dormia encara. Sos magnífics edificis començaven a dibuixar-se vagament per la claror indecisa del sol que encara tardaria a mostrar tota sa resplendor.

Allà, en la pregonesa de les Catacombes, un espectacle emocionant tenia lloc. Un venerable sacerdot de barba i cabells blancs, plens de majestuosa reverència, voltat d'escollits fidels del seu remat cristià, prepa-

rava el Pa dels Angels que havia d'alimentar les ànimes dels que aquell dia foren màrtirs i tancats a les presons esperaven l'hora de la deslliurança.

Prengué al Bon Jesús entre sos braços venerables i, adreçant-se als fidels que estaven en l'estança il·luminada per la rogenca claror de les atxes, els hi adreçà una fervorosa plàtica, i després digué:

—El Crist que rebran avui els nostres germans empresonats, els nos-

tres germans ditxosos que fruïran avui de la Glòria dels Sants, el voleu també vosaltres?

La veu li tremolava al bon sacerdot.

El Pa dels Angels fou repartit entre els cristians en mig de la més gran veneració i respecte.

Acabada la Comunió, i després d'uns moments de pietós recolliment, adreçà una mirada anguniosa als que el voltaven. Cercava a l'heroi que voldria exposar-se a portar el Pa del Cel als cristians empresonats.

Quasi tots ells eren capaçs d'afrontar-ho tot, fins la mort, abans de fer traïció al Sagrat Encàrrec. El sacerdot esguardava ansiosament. No s'atrevia a designar-ne cap. Volia que fos espontània l'acció.

No havia pas acabat el ministre de Déu de demanar a algun fidel que volgués tenir tan gran honor, quan d'entremig d'ells en sorgí la figura d'un jove, un noi encara. Ell s'oferia espontàniament, amb tot el cor, dient que els seus pocs anys eren la seva major seguretat. Qui ani-

ria a pensar que aquell infant portés al Déu Infinit!

Altra vegada l'ànima del sacerdot es commogué, i una llàgrima furtiva li rodolà cara avall. Un instant de vacil·lació s'apoderà del seu cor i, a l'últim, accedí al preu d'aquell noi.

Tarcissi, el jove, net cendorós de pocs anys, va ésser l'honorat. Concebent que li fou ço que havia demanat amb les llàgrimes als ulls, prengué el Tresor i després de ben guardat amb una tela preciosíssima se'l posà damunt del pit creuant-hi les seves mans angèliques a sobre. Amb un fervor de Sant s'agenollà als peus del sacerdot demanant-li la seva benedicció, i un cop aixecat, amb la veu dolça, plena de la gran emoció que experimentava la seva ànima pura, exclamà:

—Porto mon Déu damunt mon pit. No seré pas infidel. Primer moriré abans de fer d'aquest gran Tresor jueguet i escarni dels vils pagans.

Travessà amb pas segur els obscur corredors de les Catacombres, i al eixir fora, sempre amb les mans creuades, un raig de sol il·luminà sa cara; era tan escaient el seu posat, tan riallers els seus ulls, tan formós amb aquella túnica blanca, que qualsevol que l'hagués vist hauria cregut trobar-se enfront una aparició del Cel.

Passà pels carrers i a l'ésser a una placeta, vora, molt a la vora de la fosca presó on esperaven els ardits defensors de Crist aquell Pa de Vida, uns xicotassos, antics amics d'en Tarcissi, li demanaren que volgués compartir amb ells el joc que tenien començat.

El jove, net es resistí, dient que jugaria en tornant. Prompte s'adonaren del posat del seu amic, d'aquelles mans creuades damunt del pit i forcejaren per a treure-les-hi, però ell, com si tingués una força sobrehumana, no cedia pas.

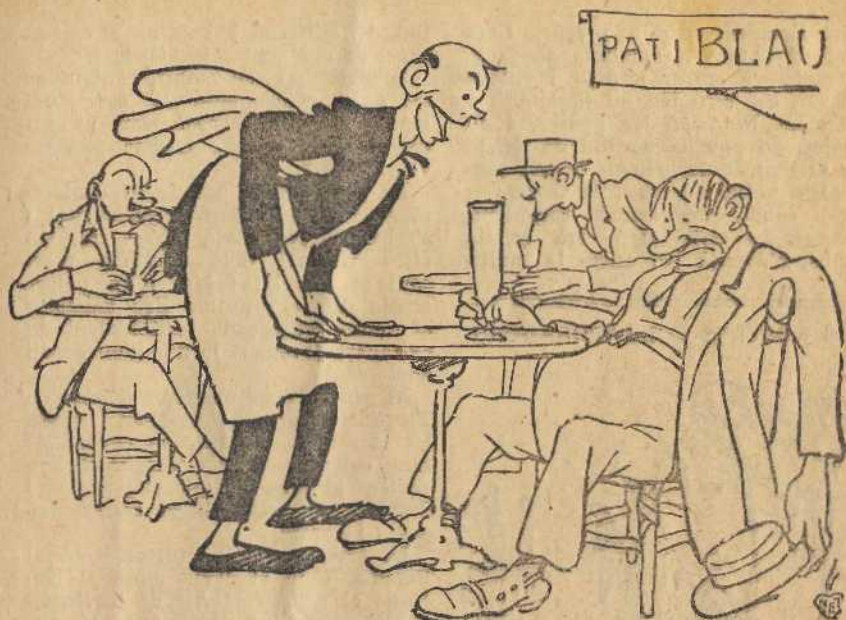
—Deixeu-me estar—demanava hu-

—On és el papà?

—No li diguis res, que està «trentant» el son.

—I amb què l'afegirà?

- Grosella amb «grasiosas».
 —Ja comprenc. Un soldat.
 —Està bé, però que no sigui massa fred, puix l'altre dia em va fer unes punxades al ventre...
 —Devia ésser un soldat amb sabre i tot.

mil.—Mai... mai de la vida, Senyor, us deixaré!— deia amb encès fervor, adreçant-se al Bon Jesús.

En aquell moment, un espia de cristians passà per allà i amb un menyspreu feridor en la seva cara, murmurà algunes paraules, deixant a entendre que era cristià aquell jo-vinçel.

Més aviat ho hagués dit! Pobre Tarcissi! Venturós Tarcissi, infant co-ratjós, màrtir humil de la Sagrada Eucaristia!

Ah!, ja se li podien tirar a sobre, ja. Les mans seguien igualment creuades amb fermesa sobre el pit bo i mig caigut a terra. Un roc

massa ben tirat anà a topar en el front de la víctima que caigué es-tirat a terra en mig d'un somri-s d'àngel. Taques de sang començaren a tnyir la seva túnica tan blanca abans. Prompte una pluja de rocs mig colgà el venturós màrtir. Les mans per això seguien igualment apretades en el seu pit.

Amb quina fúria tiraven aquells malaurats les pedres cantelludes contra Tarcissi, aquelles pedres que li obrien de bat a bat les portes del Cel!

En mig dels brutals cops, cada volta més seguits i més forts, els llavis descolorits del màrtir es mo-

vien lleument per a pregàr. Cara avall li baixaven regalims de sang. Prompte va córrer a dojo i entorn del seu cos se'n féu un bassiot.

Encara brunzien les pedres, i ell sempre en aquella actitud de defensar al Bon Jesús, s'havia deixat caure altra volta a terra, mig mort.

De sobte, un soldat corpulent, que segons deia algú, era cristià també, s'avençà per entre la multi-

tud de curiosos i butxins i fent-se pas s'apropà fins a la víctima.

Agenollat al seu costat, mullant-se les seves cames amb la sang del màrtir, l'agafà respectuosament entre els seus braços. Encara respirava...

La gent quedà parada al contemplar aquell acte formós de caritat i s'esbargí... No havia passat res. Un altre criminal dels cristians mort com es mereixia! Més d'un potser sentia dintre seu una lleu tremolor al veure colltorçada terriblement en oviradora jovenesa la flor d'un gentil adolescent.

Al cap de pocs moments d'estar en Tarcissi en braços del soldat, i quan tot el seu cos regalimava encara de sang calenta, obrí els ulls, mirà dolçament la cara del que el portava, i després, aixecant-los al cel, somrigué... i expirà.

La seva ànima venturosa volà al Paradís. Com el devia rebre el bon Jesús al primer màrtir de la Sagrada Eucaristia! I quina festa no devia fer-se en el cel a l'imposar al nou arribat la palma i la corona!

Mestrestant, allà baix, en la Roma impura, es preparava altra volta el Pa dels Angels per a portar als màrtirs, i el poble vil, àvid de sang, cridava, bramulava:

—A les feres, els cristians! A les feres!

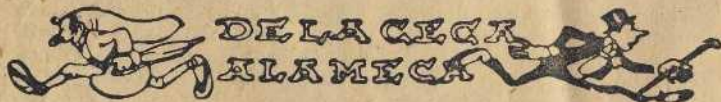
M.ª DOLORS MANÉN I JORDANA

ELS NOSTRES COL-LABORADORS

—No té por de què aquests nanos li tirin les figures enlaire?

—Més aviat tinc por de què me les tirin per terra.

Un càlcul complicat

Mai diríeu quantes combinacions poden fer-se amb les vint-i-vuit fitxes que té el joc de dòmino?

Doncs 284.528.211.840, exactament.

Així almenys ho assegura un devot d'aquest joc, qui en el càlcul hi porta perdudes moltes hores... i moltes pessetes també, segurament.

JORDI BUSCA

—Què porta aquí, senyor Ràfols?

—Se m'ha mort la sogra i li porto una corona que em costa sis pessetes.

—Tonto, torni-la a vendre. Jo, per tres pessetes, n'hi vendré deu mil de corones i la seva sogra encara quedarà més contenta.

Il·lusió

Primavera

Ha aribat la Primavera,
temps de joia, goig i encís;
sempre gràcil i riallera
ens ofrena un paradís.

En ma xica finestreta
un roser hi tinc guardat,
que una tendra poncelleta
per l'abril ha brotonat.

Mes de maig li don ufana
i sa gràcia més galana.
Rica flor prompte serà,
i entremig les altres roses,
atraïentes i flairoses,
la més bella es tornarà.

Estiu

Ja la poncella recatada

s'ha tornat rosa esbadellada
que de son càlzer raja mel,
i si els seus pètals tremolegen
semblen estels quan parpellegen

Bon punt del jorn l'alba desperta
en mig la volta del blau cel
per la finestra mig oberta
ve a desvetllar-me el sol ixent,
jo, prest, m'aixeco amb alegria
i a contemplar vaig cada dia
la meua rosa, tot content.

I li dic:—Rosa perfumada,
faràs present a ma estimada
del meu amor, com d'un tresor;
i ella, en resposta a ma finesa,
et durà sempre amb suau dolcesa
damunt del pit, aprop del cor.

PERE CARBONELL

IRA, Sidret. Si no fas per ésser més bon minyó, et farem agafar per l'home de la barba.

En Sidret es quedà mirant la seva mare, com aquell qui vol assegurar-se si ho deia de veritat o de per riure, i tornà a la seva dèria d'aquissar els dos galls, fins que els tenia ben abrivats i es llençaven un contra l'altre.

—Ets un noi de ben mals instints!—li cridava la mare, corrent tot seguit a descompartir els galls.

—Quan arribi el teu pare del camp li haig d'explicar tot, i veurem si ja no és hora de fer-te agafar per l'home de la barba.

De segur que si en Sidret hagués cregut que sa mare era capaç de complir aquesta amenaça, la por l'hauria fet obeir i ja mai més no hauria fet barallar els galls, ni hauria empaitat el gat, ni s'hauria tirat a banyar-se a la bassa de cal Feu, ni s'hauria fet cap trapezi dalt de la golfa amb la corda d'estendre la roba; és a dir que hauria sigut bon minyó com sa mare volia que fos quiet com el sant de pedra de la façana de l'església, i ensopit com una sibeca.

Perquè l'home de la barba li feia una por terrible.

Era un home que ja feia uns quants dies que s'havia encauat dins de la cova del torrent. La gent deia si era un lladre d'aquells que maten i tot; i les dones asseguraven que tant com lladre i assassí, era un d'aquells que roben criatures per vendre-se-les a França.

La prova era que l'home de la barba en portava tres, segons algú havia pogut veure: una noia, un noi més petit i una criatureta que com que encara no caminava no se sabia si era nen o nena.

Tanta por li feia a en Sidret l'home de la barba, i tot el que d'ell contaven, que quan ja va haver aconseguit que els galls s'escometessin, que era quan li entrava el remordiment, se n'anà cap a la cuina on la seva mare feinejava, i rondà per allí cercant a fer-se venir bé la conversa:

—Ecolteu, mare. No fa que ho haveu dit de per riure que em farieu agafar per l'home de la barba?

—Tu vés essent tant redolentot com ets, i veuràs com ho dic al teu pare que t'hi porti.

En Sidret es quedava pensant.

Ni s'ho creia ni ho deixava de creure que els seus pares fossin capaços de donar-lo a l'home de la barba perquè se'l vengués a França... Perquè ves qui aniria a portar el «pa i trago» al pare, cada tarda?...

—Oï que no, mare, que no m'hi donareu a l'home de la barba?

—Que ets pesat, Sidret. Sies bon minyó i no et passarà mai res—feia ella, aprofitant el bon moment.

—I encara que no en sigui, tampoc, no fa? Perquè, sabau, mare, jo ja ho vull ésser de bon minyó de vegades, però els galls... els galls també s'escometen sense que els hagi d'aquissar.

—I quan empaïtes el gat, que el fas tornar més esquerp que aviat ja no serà ratador?

—El gat?... Oh, el gat no és per culpa meua. És ell que s'ho busca. Com que de vegades se'm queda mirant i em fa ganyotes... Sí, sí; ja us ho poden creure, ja.

Però si calia ja no ho faria més. Perquè en aquells moments en Sidret es sentia capaç de no tornar mai més a les seves dolenteries. Tot, menys ésser donat a l'home de la barba que se l'enduria, a peu sempre, lluny, molt lluny i ja no podria veure mai més la seva mare que, encara que el renyés sovint, també se l'estimava i li donava pa i ceba per berenar i els dies de festa li posava un mocador blanc al coll. Ni al pare tampoc no veuria mai més. Aquell pare cridaner que sempre alçava la mà per donar-li un clatellot, però que mai no la deixava caure...

No, no... Ja seria bon minyó, i no pessigaria el pernill del berenar del pare, ni es banyaria mai més a la bassa de cal Feu.

Per anar als camps on feia una setmana que el pare d'en Sidret treballava de jornaler, el pobre noi tenia de passar a tocar del torrent on hi havia la cova dins de la qual vivia amagat l'home de la barba, el lladre de criatures.

Cada tarda, en sortint d'estudi, en Sidret havia de portar el «pa i trago» al seu pare, fos on fos que tingués la feina, però de bona gana hauria preferit tenir de fer dues hores de camí, que no pas haver de passar tan prop del torrent.

Des del camí es veia el trauc negre de la cova, i en Sidret, en passar-hi, tot escorregut, no podia estar-se de mirar de cua d'ull vers aquella boca negra que l'omplenava d'esfereïment.

Però, si allò li donava esfereïment, què no va ésser un dia, que en el mateix moment de passar per allí, li sortí aquella mena de cosa que semblava una bestiola, i era una noia, miserable, espel·lida, amb els cabells embullats, la cara bruta, descalca, trista.

En veure-se-la al davant, en Sidret va témer que no se li abraonés; però la per aquesta no durà gaire, perquè tot seguit, la pobra criatura, amb una veu de personeta, li demanà:

—Si tinguessis la caritat de donar-me un bocí de pa pel pare que ja fa dies que no pot sortir a captar.

I com que en parlar del seu pare la noieta assenyalà la cova, en Sidret, més tataner que poruc, li preguntà:

—El teu pare, dius? Que fóra, per ventura, l'home de la barba?

—Si que porta barba el pare—respongué ella.

—Així, tu ets filla seva—preguntà, encara, en Sidret.—Vull dir, no ets una noia que ell t'hagi robat per dur-te a vendre?

La noieta se'l quedà mirant amb uns ulls plens d'una profunda tristesa.

—No, no és res del que dius. El nostre pare no m'ha robat a mi ni ha robat mai res tampoc. Que si fos dels que això fan no estariem passant la fam que passem.

I aquells ulls s'omplien de llàgrimes, mentre, amb afany de sincerarse, la pobra noieta explicà a en Sidret la trista història de les seves dolors.

La mare se'ls havia mort. El pare havia quedat sense feina, i ara, amb el ròssec dels tres fills anaven cap a la muntanya, on li havien dit al pare que trobaria feina de peó en unes mines. Per malaurança, el pare havia caigut malalt, i encara que ja anava per bé, la fam els amenaçava a tots.

—Pel pare i per la petita és més de doldre—deia la noia.—El meu germà i jo encara podriem amar aguantant.

—Així el teu pare és bon home?—tornà a preguntar en Sidret.

—No t'ho dic?

—I si jo li anés a donar pa, no em faria res?

—T'ho agrairia com no pots pensar.

—Sí? Doncs vine—acabà, decidit.

I, posant-se al costat de la noieta es féu acompanyar a la cova.

En veure l'home de la barba, que tanta por li havia fet passar, no podé evitar una esgarripança; però aviat li passà, en sentir la seva veu gens paorosa.

—Només porto aquest pa i aquest pernil, i aquesta carabassa de vi, però ja ho podeu prendre, perquè a casa ja n'hi ha més.

—I el teu pare no et renyarà?—preguntà l'home de la barba, amb els ulls clavats avidiosament en aquell pa que Déu n'hi do.

—Amb el pare ja m'ho arreglaré, jo. Apa, partiu-vos-ho i que bon profit us faci.

I en Sidret buidà el seu cistelló damunt la pedra que els servia de taula, i després els abocà tot el vi dins d'un pot de llaua, i si més coses hagués tingut més els n'hauria donat.

Després se n'anà, per deixar-los menjar més de gust, i perquè la noia estava tota atrafegada fent unes sopetes amb aigua i pa per a la menuda.

Quan hagué sortit de la cova, en Sidret es trobà que tenia una gran satisfacció d'haver parlat amb l'home de la barba.

—Que vinguin a fer-me por, ara—pensava.

Però també experimentava una gran torbació pensant que havia donat tot el pa i trago a aquella pobra gent i que arribaria al camp amb el cistell buit, davant del seu pare.

D'excuses si en rumià!...

—Li diré que m'ha sortit un gos foll i se me l'ha menjat.

—O bé li diré que me l'han robat... O bé que me l'he menjat jo... O que m'ha caigut pel camí... O...

Com més s'anava atansant al camp, més angoixes el prenien.

BB sabia el daler amb què el seu pare esperava el berenar; el goig amb què destapava el cistell, la fruïció amb què es posava a menjar, el gust amb què mastegava, la delícia amb què alçava la carabassa i xerri cava, el bon vi...

La tunda seria grossa.

Quan arribà, el pare ja feia estona que s'esperava assegut dessota una vella figuera.

En veure'l arribar, ja li cridà amb una veu terrible:

—Són hores aquestes, d'arribar?

En Sidret va pensar que si un pou s'hagués volgut obrir al seus peus li hauria fet molt de favor.

—Vinga el cistell, de seguida!—cridà el pare, prenent-li el cistell de les mans.

En sentir que pesava tan poc, fou com si un llampec li sortís dels ulls. Obri el cistell, i en trobar-lo buit, clavà el llampec a la cara del seu noi i li cridà:

—Què vol dir això?

En Sidret passà llista mental de totes les excuses que havia rumiat, però no en trobà cap de bona.

—Oh, és que...

—Cuita, respon!

—Anava... amb el cistell...

—No romancesis o sinó t'esberlaré el cap!—cridà l'home alçant-se i aixecant el braç amb el puny clos damunt del cap del noi.—Te l'has menjat tu, golafre?

—No, no; jo no—protestà ell.

Però veient que d'un moment a l'altre aquella manassa li cauria al damunt, va dir:

—L'home de la barba...

—Com dius? Te l'ha robat l'home de la barba?—preguntà el pare, obrint uns ulls com dues rodes de molí.

—Robat no; però jo passava per allí, i m'ha sortit la seva filla...

—La seva bruixa, vols dir!—cridà el pare.

I, abrivat per la gana que l'aixecava i la decepció que havia tingut l'home agafà la magalla i emprengué camí, tot mastegant venjances:

Ja eren molt prop de la cova, quan el pare exclamà:

—Ja veuràs com jo li faré treure el berenar!

En Sidret no havia gosat badar boca en tot el camí, però en sentir aquesta amenaça, es posà resoltament davant del seu pare i li digué:

—Us dic que ell no l'ha robat el berenar.

—Fuig-me del davant, si no vols que t'esclafi d'un cop de magalla!—bramulà l'home.

—Ja em podeu esclafar tant com vulgueu, però escolteu-me abans.

El pare, en sentir-lo tan decidit, no tingué més remei que posar atenció.

—Us dic que l'home de la barba no ha fet res, ni és cap mal home com dieu, ni roba criatures ni res.

—I tu, com ho saps això?

—Perquè jo mateix he parlat amb ell.

—Tu? Això ja ho crec, i per això t'has deixat engatussar!—féu encara el pare, però ja no tan abrivat.

Amb quatre gambades més arribà a la cova, però abans d'entrar-hi, es quedà parat al costat mateix de la boca, de faisó que els de dins no l'havien pogut veure encara.

El pare d'en Sidret no se'n sabia avenir. A la seva oïda havien arribat unes veus... La d'un home, de primer, que era contestada per unes veuetes infantines:

«A Déu m'encoman i a la Verge Maria...»

I repetien els infants en el silenci del capvespre:

«A Déu m'encoman i a la Verge Maria...»

El pare d'en Sidret s'havia quedat allí clavat, que ni sabia moure-se'n, i podé sentir la veu de l'home de la barba que deia:

—Ara un Parnestre, per aquell bon minyó que ens ha fet la caritat del pa i pernil del nostre sopar.

L'home ja no podé més. Entrà, i amb una satisfacció molt de dintre seu, amb orgull gairebé, va dir:

—Es el meu fill.

I es trobà amb què uns llavis li besaven les mans, plens de reconeixença, tot demanant a Déu benediccions per ell i el seu fill.

A en Sidret li en venien ganes de plorar, de veure aquell quadre.

Fins que el seu pare es posà a butxaquejar i, treient-se uns quants cèntims que duia els deixà damunt de la pedra, dient:

—Això per llet per a la petita.

Tornà a butxaquejar, emportat per l'afany de donar, cercant si trobava quelcom més pels altres, i la seva mà topà amb la petaca:

—Teniu, fumeu si us plau.

I deixant allí la seva petaca, sortí de la cova, amb els ulls amarats i el cor tot esponjat de santa joia.

El vespre, en acabant de sopar, anà per treure la petaca, d'esma.

Recordant que l'havia donada, cercà cèntims per la butxaca per fer anar en Sidret a comprar tabac... Tampoc tenia cèntims.

Es clar que n'hauria pogut demanar a la dona, ell que era tan fumador, que mai per res del món no hauria sapigut estar-se de fumar la pipa de després de sopar.

Però, ell mateix no sabia com s'havia tornat: tant goig com el d'omplenar una pipa trobà en fer el sacrifici d'estar-se de fumar, per l'amor de Déu.

Pel·licula de la setmana

La nota de la setmana
que la pantalla recull,
si fa o no fa és la mateixa

que registrem des del juny.
La nota de la setmana
ha estat un «sol», sostingut.

NYIO

ENDEVINA ENDEVINETA

TARJA

CARLOTA MAS DE FANE

Combinar degudament aquestes lletres de manera que donguin el nom d'una ciutat catalana de la província de Girona.

DUES COLOMINES

ROMBO

Combinar els punts per lletres de

manera que tan horitzontalment com vertical donguin: 1.ª, consonant; 2.ª, parentesc; 3.ª, poble català; 4.ª, nom de dona; 5.ª, vocal.

ANTONI TORRAS SALA

LOGOGRAF

12345678	Riu de Catalunya.
3244562	Per menjar.
628547	En les cases velles.
23454	El que treballa.
1242	Animal (au).
678	Animal (mamífer).
45	Nota musical.
8	Consonant.

AGNÈS CIBERA

Solucions a l'inserta* en el número anterior

A la xarada: Capella.

Al logograf: Ginestra.

Al rombo: M-Ter-Màxic-Rif-C.

HISTORIETA WAGNERIANA

Una vegada el déu del tro va tenir ganes de baixar a donar un tom per la terra. Quasi tots els déus han tingut la mateixa dèria. Va pensar, però: «Jo no vull fer com Wotan que, amb tot el seu poder, va fer-se un tip d'anar a peu». I l'home, vull dir el déu, va entrevistar-se amb un nibelung, ferrer com tots ells, i

va dir-li: «Et donaré «la plata del Rhin» si em fas una eina per a anar pel món sense caminar i al mateix

A Victor d'Amoc

temps que no em faci enyorar massa el núvol de llamps i trons». I el nano va crear la motocicleta.